

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

І. М. Чуб

**КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА ВТРУЧАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО
ОРГАНУ, ПРАЦІВНИКА ДЕРЖАВНОЇ
ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ,
ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ**

Монографія

Харків
«Право»
2017

УДК 343.35
ББК 67.9(4УКР)308
Ч-81

*Рекомендовано до видання вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 1 від 12 вересня 2017 р.)*

Науковий редактор
В. І. Тютюгін – заслужений юрист України, професор

Рецензенти:

В. І. Борисов – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, директор Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України;

О. М. Литвинов – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права і кримінології Харківського національного університету внутрішніх справ

Чуб І. М.

Ч-81 Кримінальна відповідальність за втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця : монографія / І. М. Чуб ; [наук. ред. В. І. Тютюгін]. – Харків : Право, 2017. – 232 с.

ISBN 978-966-937-260-4

У монографії досліджено проблеми соціальної обумовленості та підстави кримінальної відповідальності за втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 КК України). Проаналізовано складні питання кваліфікації та диференціації відповідальності за вчинення даного злочину. Сформульовано науково обґрунтовані пропозиції з удосконалення положень закону про кримінальну відповідальність у сфері охорони нормальної діяльності працівників правоохоронних органів та виконавчої служби. Здійснено аналіз правозастосовної практики та розроблено рекомендації щодо правильної кваліфікації досліджуваного злочину.

Видання розраховано на наукових та практичних працівників, викладачів вищої школи, аспірантів, студентів юридичних вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться питаннями кримінального права та практики його застосування.

УДК 343.35
ББК 67.9(4УКР)308

ISBN 978-966-937-260-4

© Чуб І. М., 2017

© Видавництво «Право», 2017

===== ВСТУП

Утвердження та забезпечення прав і свобод людини і громадянина, охорона прав і законних інтересів державних та недержавних організацій, об'єднань громадян, боротьба зі злочинами та іншими правопорушеннями є одним із важливих напрямів діяльності держави. Провідна роль у реалізації цього важливого завдання в першу чергу належить правоохоронним органам та виконавчій службі, ефективна діяльність яких значним чином впливає на рівень законності та правопорядку, безпеки громадян, ступінь захисту їх прав, свобод і законних інтересів. У той же час виконання цього завдання залежить не тільки від рівня професійної підготовки працівників цих органів та їх здатності якісно реалізовувати правоохоронні та правозахисні функції держави, а й від спроможності держави забезпечити високий рівень соціально-правового захисту цих працівників, у тому числі кримінально-правовими заходами. Необхідність забезпечення нормального функціонування правоохоронних органів та виконавчої служби – одна з нагальних потреб розбудови демократичної держави. Поширеність фактів незаконного втручання в їх діяльність ставить під загрозу не тільки всю систему протидії правопорушенням, а й стабільність демократичних інститутів, породжує правовий нігілізм та недовіру до владних інститутів. Підвищена суспільна небезпека втручання в діяльність указаних працівників пояснюється також тим, що такі дії призводять до перешкоджання нормальному функціонуванню відповідних органів, значною мірою послаблюють ефективність діяльності держави у сфері боротьби зі злочинністю, підривають її авторитет, а також руйнують систему державного управління зсередини.

Незважаючи на наукові дослідження та динамічний розвиток вітчизняного законодавства у сфері правової регламентації діяльності правоохоронних органів, аналіз численних нормативно-правових актів та теоретичних поглядів свідчить про відсутність не тільки чіткого законодавчого, а й єдиного, усталеного теоретичного погляду на розуміння таких понять, як «правоохоронна та правозахисна функції держави», «працівник правоохоронно-

го органу», «втручання», «вплив», що створює ряд проблем у правозастосуванні, пов'язаних із визначенням потерпілих від злочину, передбаченого ст. 343 Кримінального кодексу України (далі – КК); визначенням можливих способів здійснення втручання; відмежуванням даного злочину від інших правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та правосуддя. Саме відсутність законодавчого закріплення цих понять є однією з причин появи плуралізму точок зору до розуміння їхнього змісту, що відповідно призводить до різних трактувань чинного кримінального законодавства та неоднакового його застосування. У свою чергу, рекомендації Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 р. № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів» щодо кваліфікації втручання в діяльність працівника правоохоронного органу є не тільки суперечливими, а й у деяких випадках такими, що не відповідають положенням чинного кримінального законодавства.

Окремим аспектам кримінальної відповідальності за злочини проти правоохоронної діяльності та державної виконавчої служби в теорії кримінального права приділялася певна увага в роботах таких науковців, як: Г. В. Андрусів, М. І. Бажанов, В. Т. Батичко, П. Ф. Гришанин, Л. В. Дорош, М. І. Загородніков, В. А. Клименко, М. Й. Коржанський, В. В. Кузнецов, Ю. І. Ляпунов, В. В. Мальцев, М. І. Мельник, В. Д. Меньшагин, В. О. Навроцький, П. П. Осипов, Г. Ф. Поленов, А. В. Савченко, В. В. Сташис, Є. О. Сухарев, М. І. Хавронюк, С. С. Яценко та ін.

У сучасній українській кримінально-правовій науці питання відповідальності за втручання в діяльність працівників правоохоронних органів були предметом наукових досліджень у дисертаціях В. І. Осадчого, І. М. Заллялової, С. М. Блажівського. Проте незважаючи на безсумнівну теоретичну і практичну значущість цих наукових досліджень, вони були здійснені ще до внесення змін до ст. 343 КК та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність зазначених державних органів.

Вищезазначені обставини обумовлюють актуальність і необхідність 1) з'ясування змісту понять «правоохоронна функція держави», «правоохоронна діяльність», «правоохоронний орган», «працівник правоохоронного органу», «працівник державної виконавчої служби», «втручання в діяльність»; 2) встановлення співвідношення між поняттями «втручання» та «вплив»; 3) проведення відмежування поняття «втручання» від суміжних

кримінально-правових понять; 4) дослідження можливих способів втручання; 5) критичного аналізу кваліфікуючих ознак даного складу злочину, передбачених у ч. 2 ст. 343 КК; 6) вирішення питань кваліфікації діяння, передбаченого ст. 343 КК, за сукупністю з іншими злочинами, а також відмежування його від суміжних деліктів; 7) удосконалення санкцій ст. 343 КК.

За результатами проведеного дослідження запропоновано ряд пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення окремих кримінально-правових положень; запропоновано нову редакцію ст. 343 КК; висунуто ряд рекомендацій стосовно дискусійних питань кваліфікації втручання в діяльність працівника правоохоронного органу та виконавчої служби. На підставі здійсненого дослідження до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ направлено Доповідну записку, про що свідчить акт впровадження, наведений у додатку 4.

Автор висловлює особливі слова подяки шановному науковому керівнику – кандидату юридичних наук, професору, заслуженому юристу України Володимирі Іллічу Тютюгіню за допомогу, надану при роботі над дисертаційним дослідженням та підготовці й вдосконаленні даної роботи.

Окрему вдячність за конструктивні зауваження та корисні поради автор висловлює рецензентам та офіційним опонентам дисертаційного дослідження «Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу: кваліфікація та відмежування від суміжних злочинів», що становить основу цієї роботи. Автор щиро вдячний шановним рецензентам – доктору юридичних наук, професору, заслуженому юристу України Вячеславу Івановичу Борисову; доктору юридичних наук, професору Олексію Миколайовичу Литвинову, а також шановним опонентам дисертаційного дослідження – доктору юридичних наук, професору Вячеславу Олександровичу Навроцькому, кандидату юридичних наук Тетяні Іванівні Слущкій.

Слова глибокої подяки автор висловлює колективу кафедри кримінального права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за доброзичливу атмосферу, що створена в колективі, та цінні поради і рекомендації, висловлені під час підготовки дисертаційного дослідження.

РОЗДІЛ 1

СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВТРУЧАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ АБО ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ¹

Одним із завдань правової науки є вивчення і вдосконалення вітчизняного законодавства в інтересах його правильного застосування й ефективного здійснення ним своєї соціальної функції. Проте аналіз правових норм як явища суспільного життя не може обмежуватися дослідженням лише їх правових форм, змісту, джерел, правових інститутів у їх логічному взаємозв'язку. У правовій державі закон, у тому числі про кримінальну відповідальність, повинен бути спрямований на захист прав і свобод людини, її честі та гідності тощо. Він має відповідати природі людини, її цінностям, тобто бути соціально обумовленим². У зв'язку з цим велике значення при здійсненні наукового аналізу має встановлення відповідності кожного кримінально-правового положення, зокрема, закріпленим у ст. 343 КК потребам суспільства, з'ясування їх належної соціальної обумовленості. Саме тому метою наукових досліджень у галузі кримінального права є також встановлення доцільності та необхідності віднесення тих чи інших суспільно небезпечних діянь до категорії злочинів, з'ясування обґрунтованості та ефективності передбачених за їх вчинення заходів кримінально-правового характеру.

Відповідь на питання про соціальну обумовленість кримінально-правової норми передбачає з'ясування хоча б у загальному вигляді

---

¹ З метою скорочення та приведення найменування в більш зручну для використання в тексті форму в роботі замість понять «працівник державної виконавчої служби, приватний виконавець» використовується загальне поняття «працівник виконавчої служби».

² Пашенко О. О. Соціальна зумовленість закону про кримінальну відповідальність: загальні питання / О. О. Пашенко // Проблеми законності. – Харків, 2008. – Вип. 96. – С. 121–129.

того, наскільки ця заборона узгоджена із завданнями, поставленими перед кримінальним законодавством, викликана соціальними потребами кримінально-правової охорони певних суспільних відносин. Від обґрунтованості визнання того чи іншого діяння злочинним залежить і ефективність кримінально-правової норми. У зв'язку з цим у літературі вірно підкреслюється, що обґрунтованість криміналізації діяння – це перший етап забезпечення результативності права взагалі та кримінального права зокрема¹.

Питання соціальної обумовленості кримінальної відповідальності є досить складним та дискусійним у науці кримінального права. По-перше, серед науковців немає єдності у визначенні факторів, що обумовлюють встановлення (існування, збереження) кримінальної відповідальності. Різні автори по-різному їх іменують – підстави, основи, принципи, умови, критерії². По-друге, існує неузгодженість у визначенні їх кількості та, як наслідок, розбіжність у їх систематизації³.

Як зазначає В. І. Борисов, соціальна обумовленість кримінального закону визначається різноманітними за значущістю соціальними, економічними, політичними, психологічними та іншими чинниками, встановлення й розкриття яких дає можливість пояснити необхідність кримінально-правової охорони певних суспільних відносин, прогнозувати розвиток тих чи інших інститутів кримінального законодавства, підвищити обґрунтованість змісту закону⁴. Такий плюралізм

---

¹ Коган В. М. Социальный механизм уголовно-правового воздействия / В. М. Коган. – М. : Наука, 1983. – С. 9; Коробеев А. И. Криминализация и пенализация деяний как основное содержание уголовно-правовой политики / А. И. Коробеев // Вопросы совершенствования уголовно-правового регулирования. – Свердловск : СвЮИ, 1988. – С. 12.

² Коробеев А. И. Советская уголовно-правовая политика: проблемы криминализации и пенализации / А. И. Коробеев. – Владивосток : Изд-во Дальневост. ун-та, 1987. – С. 64.

³ Гринчак С. В. Кримінальна відповідальність за незаконну трансплантацію органів або тканин людини : монографія / С. В. Гринчак ; за ред. Л. В. Дорош. – Харків : Право, 2011. – С. 10; Пашенко О. О. Кримінальна відповідальність за порушення правил ядерної або радіаційної безпеки: соціальна обумовленість і склад злочину : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Пашенко Олександр Олександрович ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2004. – С. 9.

⁴ Борисов В. І. Системний підхід при визначенні підстав кримінально-правової заборони / В. І. Борисов // Методологічні проблеми правової науки : [матеріали міжнар. наук. конф., Харків, 13–14 груд. 2002 р.]. – Харків : Право, 2003. – С. 287–289.

точок зору свідчить, що проблема соціальної обумовленості кримінальної відповідальності може бути вирішена різнобічно, у зв'язку з цим вбачається доцільним пов'язати визначення факторів обумовленості кримінально-правової заборони з предметом дослідження, оскільки чинники, з якими пов'язане існування або прийняття певної кримінально-правової норми, можуть бути неоднаковими як за кількістю, так і за змістом. Виходячи із завдання встановлення соціальної обумовленості кримінальної відповідальності за втручання в діяльність працівника правоохоронного органу або виконавчої служби, уявляється доцільним обмежитися аналізом тих факторів, сукупність яких, на наш погляд, є необхідною та достатньою для пояснення встановлення та збереження кримінально-правової заборони щодо вчинення діяння, передбаченого ст. 343 КК.

Вважаємо, що для позначення необхідних обставин, що обумовлюють необхідність встановлення (існування, збереження) кримінальної відповідальності за певні суспільно небезпечні діяння, краще використовувати поняття «фактор», оскільки у тлумачних словниках «фактор» розуміється як умова, рушійна сила будь-якого процесу, явища, що визначає його характер або одну з основних рис, чинник¹.

Узагальнення висловлених у науковій літературі позицій щодо факторів, які формують соціальну обумовленість кримінально-правової заборони, дає підстави для висновку, що умовно їх можна поділити на три групи: соціально-економічні, нормативні та кримінологічні.

Соціально-економічні – це такі фактори, що зумовлюють суспільну необхідність і політичну доцільність установа кримінальної відповідальності за втручання в діяльність працівника правоохоронного органу або виконавчої служби.

Конституція України визнає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини проголошується головним обов'язком держави (ст. 3 Конституції України – далі КУ). У реалізації цього завдання провідна роль належить правоохоронним органам. Саме правоохоронна діяльність прокуратури, органів внут-

---

¹ Новий тлумачний словник української мови : 42 000 слів : у 3 т. / уклад.: В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – 2-ге вид., випр. – Київ : Аконіт, 2004. – Т. 3. – С. 644.

рішніх справ, безпеки, інших правоохоронних органів спрямована на попередження правопорушень, цивілізоване розв'язання конфліктів, забезпечення нормального функціонування суспільства. Вона зміцнює правопорядок, є дієвим механізмом здійснення та захисту прав і свобод людини. Безпека, стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави від внутрішніх та зовнішніх загроз мають бути гарантовані правоохоронними органами у різних сферах життєдіяльності – економічній, політичній, військовій, технологічній, інформаційній, екологічній та ін.¹ Для виконання цих завдань правоохоронні органи спрямовують свою діяльність на протидію злочинним проявам, які безпосередньо чи опосередковано посягають на ці блага. Від ефективності цієї боротьби залежать можливість користування особою цими благами, реальність і міцність її прав та свобод, тобто те, що впливає на рівень демократизму, благополуччя та стабільності суспільства, на законність і правопорядок у державі.

Стаття 8 Конституції України гарантує право особи на звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина (ст. 8 КУ). Проте саме по собі ухвалення судом рішення ще не приводить до захисту цих прав і свобод, бо необхідне його виконання. Незважаючи на те, що згідно з Основним законом України судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України (ч. 5 ст. 124, п. 9 ч. 1 ст. 129 КУ), подекуди виникають проблеми з їхньою реалізацією на практиці, що зводить нанівець конституційні гарантії, підриває авторитет судової влади та держави в цілому, породжує правовий нігілізм. Саме тому на державу покладається обов'язок створення дієвого механізму забезпечення виконання судових рішень, провідну роль у якому відіграє діяльність виконавчої служби.

Згідно з офіційними даними, в Україні спостерігається наступний стан злочинності. Так, у 2015 р. на 6,8% більше було обліковано кримінальних правопорушень, ніж у 2014 р. (565 182 проти 529 139). Проте за I півріччя 2016 р. відбулося зниження рівня злочинності. За I півріччя 2016 р. обліковано кримінальних порушень на 17,9% менше, ніж за цей період у 2015 р. (369 644 проти 450 320).

---

¹ Крижанівський А. Ф. Правопорядок як феномен правової реальності / А. Ф. Крижанівський // Юрид. вестн. – 2004. – № 1. – С. 69–74.

У 2015 р. на 15,3% (177 855) кількість тяжких злочинів перевищувала цей показник 2014 р. (154 216). Проте у I півріччі 2016 р. порівняно із 2015 р. кількість особливо тяжких злочинів знизилась на 67% (11 599 проти 35 436), тяжких злочинів – на 30% (113 889 проти 163 595).

У структурі злочинності спостерігається наступна динаміка. У 2015 р. порівняно з 2014 р. знизилась показники злочинів: на 10,2% проти основ національної безпеки (473 проти 527); на 12,9% проти життя та здоров'я особи (53 794 проти 61 760); на 2,1% проти громадської безпеки (11 699 проти 11 947); на 15% у сфері обігу наркотичних засобів (25 908 проти 30 494); на 3,6% у сфері службової діяльності (14 997 проти 15 560). У той же час у 2015 р. на 14% зросла кількість злочинів проти власності (362 213 проти 311 342). Підвищився рівень найбільш суспільно небезпечних діянь, вчинених у співучасті. Так, за статтею бандитизм було обліковано 17 проваджень проти 12 у 2014 р. Майже втричі виріс показник фактів створення злочинної організації (18) порівняно із 2014 р. (5). Практично вдвічі – показник створення терористичної організації: 849 у 2015 р. проти 478 у 2014 р.

У I півріччі 2016 р. зафіксовані наступні дані стану злочинності в Україні порівняно з аналогічним періодом 2015 р.: майже вдвічі знизилась показники злочинів проти основ національної безпеки (168 проти 301); на 21,8% зменшилась кількість злочинів проти життя та здоров'я особи (36 135 проти 41 400); на 19,7% менше показник злочинів проти власності (250 460 проти 311 996); на 7,8% знизилась показники злочинів у сфері службової діяльності (9 045 проти 9 812). Проте на 8,6% підвищився рівень злочинів проти громадської безпеки (6 342 проти 5 798); на 38,3% зросли показники злочинів у сфері обігу наркотичних засобів (12 106 проти 7 467). Також у I півріччі у два з половиною рази зросли факти створення злочинної організації (12 проти 5). У той же час на 15,4% знизилась показники вчинення бандитизму (11 проти 13); на 50% зменшилась кількість створення терористичних організацій (208 проти 560); на 8,9% впав показник вчинення терористичних актів (691 проти 758).

У 2015 р. суттєво погіршилася ситуація із результатами розслідування зареєстрованих кримінальних правопорушень. Так, на 5,6% менше, ніж у 2014 р., вручено особам повідомлень про підозру

(188 099 проти 199 263), зменшилась і питома вага таких правопорушень (з підозрюваними особами) в структурі загальної кількості облікованих (33,3% проти 37,7%). У той же час цей показник у I півріччі 2016 р. зріс на 75,3% порівняно із цим періодом 2015 р. (74 697 проти 18 459), між тим кількість таких правопорушень від загальної кількості злочинів становила всього 20,2%.

У 2015 р. зменшилася кількість кримінальних правопорушень, провадження за які були направлені до суду (163 795 проти 173 311, що на 5,5% менше, ніж у 2014 р.). Їх питома вага у структурі загальної злочинності теж зменшилася і складала 29% проти 32,7%. Проте зовсім інша картина спостерігається у I півріччі 2016 р. На 56,4% зросла кількість проваджень, направлених до суду з обвинувальним актом (62 518 проти 27 227), хоча від загальної кількості правопорушень це становить тільки 16,91%, проте це більше, ніж у 2015 р. (6%).

У 2015 р. на 20% від 2014 р. зріс показник кримінальних правопорушень, досудове розслідування щодо яких було зупинене у зв'язку з тим, що місце знаходження підозрюваного невідоме (7 188 проти 5 756). Від загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень це становило 1,8% проти 1,08% у 2014 р. У I півріччі цей показник на 66,1% покращився і становив 1 811 проти 5 346, що порівняно із загальною кількістю злочинів становило 0,5% проти 1,19%.

У 2015 р. значно збільшилась кількість кримінальних проваджень, у яких на кінець звітнього періоду рішення не було прийнято (про закінчення або припинення). Так, якщо в 2014 р. цей показник склав 337 319 кримінальних правопорушень, то в 2015 р. їх кількість становила вже 385 543, або на 14,3% більше. Утім у I півріччі 2016 р. кількість таких проваджень зменшилась на 30,4% порівняно із I півріччям 2015 р. (302 539 проти 434 574)¹.

Незважаючи на певні позитивні зміни у стані злочинності в Україні у I півріччі 2016 р., говорити про покращення криміногенної ситуації в країні передчасно, зокрема враховуючи останні події, що відбуваються на території України. Усе ж таки кримінальна ситуація продовжує залишатися досить складною і напруженою. Зростає криміногенний про-

---

¹ Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування [Електронний ресурс] // Генеральна прокуратура України. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=111482&libid=100820. – Заголовок з екрана.

фесіоналізм злочинців, злочини стають усе більш жорстокими та зухвалими, поширюється їхня корислива спрямованість¹. Зважаючи на це, одним із першочергових завдань держави є не тільки створення належних організаційних умов для нормального функціонування правоохоронної системи та виконавчої служби в цілому, а й забезпечення безпечних умов діяльності окремих їх представників.

Рівень розвитку свободи та демократії в суспільстві визначається не тільки формальним визнанням прав та свобод людини, включаючи офіційне приєднання до міжнародно-правових актів, що їх регламентують, й багатьма іншими факторами. Одним із найважливіших серед них є наявність дієвого, ефективного соціально-юридичного механізму реалізації прав та свобод, що містить гарантії їх забезпечення і захисту. У цьому механізмі вагоме місце, урахуовуючи специфіку їх діяльності, займають правоохоронні органи та органи виконавчої служби. Забезпечення державної і суспільної безпеки, сталий розвиток держави неможливі без ефективного їх функціонування, а особиста безпека їх працівників та ефективність їх діяльності є основою функціонування зазначених органів держави.

Ефективність правоохоронної діяльності та діяльності виконавчої служби залежить від різнобічного її забезпечення. Це не лише матеріально-технічне постачання, кадрове зміцнення, високий професіоналізм працівників, фінансування цієї діяльності, а й правове (законодавче) її забезпечення, одним з елементів якого є спеціальний кримінально-правовий захист цих працівників, спрямований на створення умов для безпечного виконання ними своїх службових обов'язків.

Саме необхідність посилення персональної безпеки зазначених осіб та їх професійної діяльності є достатньою підставою для криміналізації законодавцем втручання в діяльність працівника правоохоронного органу або виконавчої служби.

У сукупності чинників, що обумовлюють кримінально-правову відповідальність за втручання в діяльність працівника правоохоронних

---

¹ Політова А. С. Кримінологічна ситуація в Україні: оцінка, тенденції, проблеми [Електронний ресурс] / А. С. Політова // Порівн.-аналіт. право. – 2013. – № 2. – С. 311–315. – Режим доступу: http://www.pap.in.ua/2_2013/Politova.pdf. – Заголовок з екрана.

органів або виконавчої служби, важливе місце посідають також *нормативні фактори*, які, з одного боку, дозволяють визначити відповідність кримінально-правової норми системі норм, об'єднаних єдністю предмета правового регулювання, а з іншого – виявити та позначити можливі прогалини в законодавстві¹, якщо такі мають місце.

Відповідно до ст. 8 Основного Закону в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Саме тому у визначенні напрямів кримінально-правової політики України провідну роль повинні відігравати конституційно-правові приписи, а кримінально-правові норми мають їм відповідати.

У розділах I та II Конституції України йдеться про державний захист суверенітету і територіальної цілісності України, правопорядку, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки тощо. Поряд із закріпленням гарантій забезпечення цих прав і свобод в Основному Законі проголошено неприпустимість їх порушення та мету запобігання злочинам та іншим правопорушенням. Останнє забезпечується державою різноманітними заходами, у тому числі за допомогою охорони працівників правоохоронних органів та виконавчої служби від протиправного втручання в їх діяльність з боку будь-яких осіб. Відповідно до ст. 6 Конституції України органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у межах, встановлених Конституцією України, та відповідно до законів України. У свою чергу, правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. А органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах своїх повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією, законами та іншими нормативно-правовими актами України (ст. 19 КУ).

---

¹ Борисов В. И. Уголовная ответственность за нарушение правил, норм и стандартов, обеспечивающих безопасность дорожного движения / В. И. Борисов, С. В. Гизимчук. – Харьков : Консум, 2001. – С. 14; Заславська М. Г. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей: соціальна обумовленість і склад злочину : монографія / М. Г. Заславська ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків : Право, 2013. – С. 31.